

پرسش ۸۱: ناسخ و منسوخ چیست؟

السؤال / ۸۱: ما هو الناسخ والمنسوخ؟

المرسل: زيد صفاء

ناسخ و منسوخ چیست؟

فرستنده: زيد صفاء

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهديين وسلم تسليماً.

الآيات المنسوخة هي ما ترك العمل بها بعد أن نزل حكم جديد في آيات جديدة وهي الآيات الناسخة. ومثال الناسخ والمنسوخ الآيات التي ذكرت عدّة المرأة المتوفى عنها زوجها [296].

پاسخ: بسم الله الرحمن الرحيم، والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهديين وسلم تسليماً.

آیات منسوخ، آیاتی هستند که بعد از اینکه حکم جدیدی در آیات جدید آمد، عمل به آنها ترک شده است؛ این آیات جدید را ناسخ می نامند. مثال ناسخ و منسوخ آیاتی هستند که حکم عده‌ی زنی که شوهرش بمیرد [297] را بیان کرده اند.

[296] - فقد أنزل في عدة المتوفى عنها زوجها، قوله تعالى: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) البقرة: 240. ثم نسخة

إلى أربعة أشهر وعشرة أيام بقوله تعالى: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) البقرة: 234. والغريب أن الآية المنسوخة جاءت قبل الآية المنسوخة حسب ترتيب القرآن الموجود!!! والمفروض أن تكون أولاً الآية المنسوخة ثم بعدها الآية المنسوخة إذا كان ترتيب الآيات حسب النزول، والله العالم. (المعلق).

[297] - این سخن خداوند متعال در مورد حکم زنی که شوهرش فوت شده باشد، می باشد: «وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لَأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ حَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ» (و مردانی از شما که می میرند و زنانی بر جای می گذارند باید درباره‌ی زنان خود وصیت کنند که هزینه‌ی آنها را به مدت یک سال تأمین کنند و از خانه اخراجشان نکنند. پس اگر خود خارج شوند، در مورد تصمیمی که به نحو شایسته‌ای برای خود می گیرند گناهی بر شما نیست و خدا عزیز و حکیم است) (بقره: 240). سپس خداوند این حکم را نسخ نمود و عده را به مدت چهار ماه و ده روز با این سخن خود تغییر داد: «وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ» (و کسانی که از شما بمیرند و زنانی بر جای گذارند، آن زنان باید چهار ماه و ده روز انتظار کشند، و چون مدتشان به سر آمد، اگر درباره‌ی خویشتن کاری شایسته و درخور کنند، بر شما گناهی نیست، که خدا به کارهایی که می کنید آگاه است) (بقره: 234). جای تعجب اینجا است که با توجه به قرآن موجود فعلی، آیه‌ی ناسخ قبل از آیه‌ی منسوخ آمده است!!! به طور طبیعی ابتدا باید آیه‌ی منسوخ بیاد و سپس بعد از آن، آیه‌ی ناسخ، اگر ترتیب آیات بر حسب ترتیب نزول آنها باشد؛ و خداوند داناتر است.